

ZPRAVODAJ JIRÁSKOVA HRONOVA

Středa 6. srpna 1997

ČÍSLO

6

Dnešní program

JIRÁSKOVO DIVADLO v 16.30 a 20.30 hodin
DS bratří Mrštíků Boleradice
A. a V. Mrštíkové: **ROK NA VSI**

SOKOLOVNA v 16.30 a ve 20 hodin
Divadlo HUDRADLO, studio tvořivé dramatiky Zliv
B. Clavel: **O ČERNÉM BERÁNKU
A BÍLÉM VLKOVI**

DDS CVRČCI ZE STŘEDY LDO ZUŠ AŠ
M. Sendak: **TAM, KDE ŽIJÍ DIVOČINY**
Divadlo HUDRADLO ZLIV
M. Slavík na motivy české pohádky:
PÍŠŤALKA

Husův sbor v 18.00 hodin
MUSICA DA CAMERA
Jiřina Vlachová - zpěv a varhany
Josef Vlach - housle
David Klimeš - housle

KINO dvůr ZŠ ve 21.15 hodin
BOGUS
W. Goldbergová a G. Depardieu v hlavních rolích filmu
USA.

Zitřejší program

JIRÁSKOVO DIVADLO v 16.30 a 19.30 h.
Divadlo JESLIČKY ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové
John Gay a další:
**MACHEATH K. SUPERSTAR
aneb ŽEBRÁČKÁ OPERA**

SOKOLOVNA v 16.30 a 19.30 hodin
RÁDOBYDIVADLO Klapý
H. Ibsen, L. Valeš:
P. G. aneb ROMANTYCKEJ PŘÍBĚH

Park AJ v 18.00 h.
**Promenádní koncert
MACHOVSKÉ DECHOVKY**

KINO dvůr ZŠ ve 21.15 hodin
101 DALMATINŮ
Rodinná komedie USA.

Důležitá je atmosféra hravosti

Působení Ondřeje Šrámka v České, dříve Československé televizi, je neoddelitelně spjata s divadlem, ať již se záznamy inscenací, nebo s dokumenty o různých tvůrcích, festivalech a divadelním dění vůbec. Před lety patřival mezi návštěvníky Jiráskova Hronova, kam se letos opět vrátil i s televizním štábem, aby se fascinované proplétal zákulisím Sokolovny a s kamerou zvětšil i noční dění v Hororu.

Co vás letos do Hronova přivedlo?

Ocitl jsem se tu proto, abychom natočili krátký dokument z letošní přehlídky. Půjde o součást celoročního cyklu Divadelní premiéry etc., který běží jednou za měsíc v pondělí na ČT 2 v 19.20 h. a reprizuje se druhý den na jedničce kolem poledne. Hronovský díl se odvysílá už 11. srpna 1997. Má bohužel jen devět, deset minut. Proč Jiráskův Hronov televize v posledním čase opomíjela?

Ani vlastně nevím, proč se o něm v televizi nic nevysílalo. Ještě v době, kdy jsem měl v úkolech výrobu dokumentů o divadle, tak jsem chtěl na Hronov jet, ale nakonec z toho sešlo. Objevilo se něco akutnějšího - možná zrovna přijel Tankred

Dorst do Prahy, nebo se dělo něco podobného, a mně už nezbyly peníze. Letos divadelní dokumenty nenatáčím, ale prostor mám alespoň pro publicistiku.

Pokud se podaří, abych příští rok mohl nějaké dokumenty o divadle točit, tak bych rád celé zdejší dění zmapoval. Intenzita toho, co se tady za deset dnů odehraje, je úžasná. A dokonce mám pocit, že je tu podobná atmosféra jako na konci osmdesátých let.

Můžete prozradit, co bylo příčinou vaší osobní hronovské přestávky?

Důvod mě několikaleté přerýval ryze zdravotní. Kolem revoluce se u mě probudilo astma a léčili mě tak kvalitně, že jsem se dostal až na hranici ztráty imunity. Vyžadovalo to několik let, než jsem se dostal zase nahoru. A tak jsem do Hronova nejezdil, protože jsem věděl, že tady týden nebudu spát, budu popíjet a pak budu potřebovat další měsíc rekonvalescence..

Hrál jste vy sám amatérské divadlo?

Ne, a vlastně mě to nikdy ani nenapadlo. Ale je to asi proto, že jsem z divadelní rodiny - otec je scénograf a matka zpívala ve sboru opery. Přitom jsem však ani nebyl klasické herecké dítě, které by dělalo blbečky v profesionálních představeních. To moje matka striktně odmítala. Ale v divadle jsem byl skoro furt - místo ve škole jsem byl na zkoušce v divadle.

O amatérském divadle ale televize dříve netočila jen dokumenty a zaznamenala i některé inscenace.

Byla to inscenace souboru Jirásek z České Lípy Jak se vám líbí Jak se vám líbí? A jitra jsou zde tichá v režii Milana Schejbala a Vévodkyně valdštejnských vojsk, kterou režíroval Saša Gregar v Ústí nad Orlicí. Upřímně řečeno, ta Sašova inscenace se točila proto, že tehdejší ředitel soudruh Zelenka byl taky z Ústí nad Orlicí a nařídil nám to. Já mám Sašu rád, to představení mělo krásné momenty, ale v tom celku by asi sítem neprošlo. Měl tam pár dobrých herců, ale výsledek byl jaký byl. Jinak to bylo slušné představení... A pak jsme dělali velký dokument z Jiráskova Hronova v pětáosmdesátém roce, k výročí osvobození. Jarda Someš mi říkal, že jsem se zbláznil a uvidím tady prohánět se tanky po jevišti. Pak ale tady byly krásné představení - Franty Zborníka Vyber si synku, Jak se vám líbí Jak se vám líbí? a řada dalších.

Pokračování na str. 4

EX-ORIOR

EX-ORIOR, a.s.

Husova 223 • 549 31 Hronov

Tel.: 0441/48 21 04

Fax: 0441/48 21 04

Pravdivé příběhy

Divadlo AHA!, Lysá nad Labem

TEMNÝ BLUES SVĚTA VŠAK SRDCE PLÁ.

Ne, do třetice, ale do pětice shlédnutý Boris Vian, Divadla AHA!, mě velmi potěšil a uspokojil. Vývoj inscenace PRAVDIVÉ PŘÍBĚHY dospěl k vrcholu, a vydal svědectví. O tvůrčích, o nás, o světě. Představovat Borise Viana a jeho tvorbu, jeho způsob zachycení reality kolem nás specifickou poetikou, už naštěstí není třeba. Stal se součástí naší kultury, a výklad textu jeho aktovek, spojených a především sevřených do velkého významového oblouku Mirkem Pokorným, to dokazuje. Jestliže pro mne dříve bylo nutno pojmenovávat Stvoření, Běh světa a Apokalypsu, jako pracovní vymezení, v němž lze dokázat význam a smysl dramatického oblouku, tedy volbu inscenátorů, po dnešním představení to shledávám zbytečné. Jestliže dříve bylo nutno pojmenovávat i prostředky a jisté žánrové vymezení jednotlivých aktovek, abych dospěl k záměru, kterého AHA! chtělo dosáhnout, dnes tato nutnost též zmizela. Inscenace jako celek se sjednotila, a rozdíly a rozličnosti ji potvrzují, tvoří její pevnou páteř. Závěr Budovatelů říše není koncem, ale začátkem, neboť uzavřel kruh. Věčný koloběh světa, vítězství a proher a nadějí lidstva, stojí jako skála ve vichru času. Nuže, kompaktnost a zároveň dostatečný koridor

pro vnitřní asociace diváků jsou součástí výkladu, jsou divadlem přinášejícím katarzi. Jestliže v první aktovce praví Had „V tomto zařízení je dost nuda,“ divadlo jevištěm říká opak. Co dál víc říci? Nevím, nemám potřebu, jsem zasažen.

Jednu výtku či spíše postřeh bych přece jen měl, a to, že představitel Kocoura nasazoval zbytečně hlasovou expresi, která smazávala jeho postavu. Velké uznání naopak náleží Dině

Kulichové, neboť její Zenobie začala existovat, a to se všemi valéry. Jistě, toto temné, avšak pravdivé a zároveň divadlem přetavené Blues o člověku nemusí konvenovat každému, ale to přece není jeho smyslem ani povinností - je pouze jednou nabídkou z mnoha blues, která si divadlem zpíváme.

Vladimír Zajíc

Pád a naděje člověčenství

Když jsme na letošní divadelní Třebíči hodnotili a analyzovali inscenaci Divadla AHA! z Lysé nad Labem, věděl jsem, že je to záležitost velmi ambiciózní. Už tehdy bylo patrné, že má smělý myšlenkový oblouk, zřetelnou a bezpečně vedenou dramaturgickou linku. Adam, Eva a třetí sex jako úsvit lidského poznání, chcete-li zrod homo sapiens, Blues pro černého kocoura jako zlomeně vyzrálá všednost a každodennost tohoto živočišného druhu a konečně Budovatelé říše jako krutě bolestný obraz jeho velikosti, která se zhroutila. Leč - uchopit zvláštnost a osobitost textu Borise Viana není jednoduché, a tak trebičské představení svou jevištní

podobou zrazovalo tu promyšlenou a ucelenou dramaturgickou linku na mnoha místech. Ale přesto nám - jako porotě - ambicióznost tohoto záměru imponovala a tak jsme inscenaci doporučili - jak oznamuje programová brožura JH - na druhém místě. Jednak proto, že jsme si mysleli, že tenhle vážný i odvážný pokus si zaslouží neméně vážné pozornosti, jednak proto, že jsme asi všichni v skrytu duše doufali, že se ta myšlenková (tedy dramaturgická) promyšlenost přece jen důrazněji a citelněji dostane i do jevištního tvaru.

Myslím si po večerním hronovském představení, že se tak vskutku stalo. Zejména poslední třetí část v tomto smyslu vyzrála. A najednou - alespoň pro mne - nekompromisně uzavírá celý ten oblouk, jenž kdesi na počátku začal v nevinosti a navítil nudy ráje. Je to chladný, tragický obraz - opakuji: obraz - pýchy, která si sama podřezala větve pod sebou a která v sobě ubíjí člověčenství jako hodnotu, která jediná ji opravňuje nosit označení homo sapiens. A je to zároveň také jistá naděje, když ten nejbědnější z bědných, to ubíjené, ponižované, mučené člověčenství povstane, první znovu zapálí - bytí slabé - světlo a spolu se stejně pokorenými a pokořovanými jako by těmi pramínky světla nabízelo vratké kroky do budoucna. Přiznám se upřímně, že v Třebíči jsem tohle všechno sice tušil, ale právě jen tušil, neboť mnohé zůstalo na jevišti utopeno v pouhém chtění. V Hronově mám jistotu, že to tak je. Z důvodu prajednoduchého: Vianův text byl totiž zahrán plně po svém smyslu, vstoupil

celou svou vahou do struktury jevištní realizace, posílili v ní to, co už v Třebíči bylo dobré či naděje a potlačili to, co zůstávalo mlhovitým torzem. Jistě - leccos by se asi ještě dalo zproblematizovat, zkriticizovat. Ale nechce se mně, neboť si prostě myslím, že podstatné je vědět, že se tu ozvalo jisté velmi závažné slovo v rovině nepřehlédnutelné divadelní síly.

Jan Císař

Já jsem Herbert!

Divadelní studio D 3, Karlovy Vary

Mjúrijel, proboha.

Při sledování aktovky karlovarského divadelního studia D3 jsem si potvrdil známé podezření: herci, kteří se zabývají divadlem déle, jsou pro divadlo lépe vybaveni, především lepší (až dokonalou) technikou.

Dále jsem si představoval, jak asi vypadala a probíhala návštěva jazykového lektora. Dostal kávu a vysvětlil, že Muriell se čte Mjúrijel, stejně jako New York není Nyjork, nýbrž Njúú joorg. Ach, běda, přeběda všem Slovanům, kteří po všech těch jménech ruských, i s „otčestvami“ začali najednou studovat angloamerické souvislosti. Ale lidé jsou lidé a řekne-li se Mjúrijel, dodržují mjúrijel a basta. Přesto, že anglicky neumím než dvě věty, navždy si budu myslet, že Muriell je Muriell plus jakýsi záchvát ciziny, nikoliv však písmeno j. A to samé - obrazně - platí doslova o intonacích. Téměř všechno špatně. Hráli jste pěkně, ovšem z hlediska žánru (konverzační komedie, aktovka) nutno předělat a přeladit všechny intonace do pravého opaku, kde bylo pomalu, zvolit rychleji, kde bylo zbrkle, zkusit se šarmem. A přidat mimoslovní jednání. Bez toho nelze. A pryč lavičku spolu se dvěma židlemi - zbytečné. Dejte si tam směrem k divákům kus zábradlí a celou dobu krmte racky, nebo pár stromů a sbírejte houby.

Váš Slávek

Já jsem Herbert?

Divadelní studio D3 z Karlových Varů zahrálo aktovku R. Andersona Já jsem Herbert! Jde o mikrokomedii, vystavěnou na rozhovoru dvou starých, sklerotických manželů: Pletou si jméno svého partnera, zaměňují ho se jmény partnerů dřívějších, pletou a zamotávají vzpomínky na to, co a s kým dříve prožili, nakonec zmotají i jméno vlastní. A nevyznají se ani ve vlastních dětech. Jiřina Postlová a Jiří Hlávka předvedli sou-

středěné, svižné herecké výkony, adekvátně tlumočící a vykládající autorův text. Mrzí mne ale, že jen text. Nevnesli žádnou vlastní invenci do dotvoření mimoslovních scénických akcí, které by mohly text doplnit, významy a komiku ztuhnout. Bylo snad i možné zavřít po chvíli oči a herce jen poslouchat bez toho, že bychom o něco podstatného přišli.

Aleš Bergman

„Já jsem Herbert!“ (já přece vím, Edo Hlávko...)

Divadelní studio D3 z Karlových Varů zahrálo aktovku R. Andersona Já jsem Herbert! Jde o mikrokomedii, vystavěnou na rozhovoru dvou starých, sklerotických manželů: Pletou si jméno svého partnera, zaměňují ho se jmény partnerů dřívějších, pleťou a zamotávají vzpomínky na to, co a s kým dříve prožili, nakonec zmotají i jméno vlastní. A nevyznají se ani ve vlastních dětech. Jiřina Postlová a Jiří Hlávka předvedli soustředěné, svižné herecké výkony, adekvátně tlumočící a vykládající autorův text. Mrzí mne ale, že jen text. Nevnesli žádnou vlastní invenci do dotvoření mimoslovních scénických akcí, které by mohly text doplnit, významy a komiku ztuhnout. Bylo snad i možné zavřít po chvíli oči a herce jen poslouchat bez toho, že bychom o něco podstatného přišli.

František Zborník

P.S. Takhle to myslím a cítím. Věřím pevně, že kolega Aleš Bergman napíše něco objektivnějšího.

P.P.S. Závěrečný obraz těch dvou láskyplně se objímajících manželů mi je osobní nadějí, že „ojetost“ životem lásky netratí.

P.P.P.S. Rovněž se domnívám,... (promiňte, už si nevzpomínám)

Já jsem Herbert! - Divadelní studio D 3, Karlovy Vary

Pravda je někde venku
DS Tak trochu abychom, Aš

DOJMOUT A NENASRAT

Představme si, jak by asi měl vypadat ideální divák, který absolvuje v jednom dni v těsném sledu inscenaci Pravda je někde venku a inscenaci Já jsem Herbert!?

Bude mít pravděpodobně sklerózu, tetování, v pravé kapse saka Hašlerky a v levé marihuanu. Zvláště citliví jednotlivci nechť si nezapomenou špunty do uší a naslouchátka.

Radek Bednář vytvořil scénickou koláž z textů Artauda, Diviše a Bednáře. Vybral si úryvky, které hraničí s jadrnými hesly, generačními výzvami a poznatky, které promísil s živým hudebním doprovodem skupiny Ježkovo voči. Hrál se v prázdném prostoru (sokolovny), kterému dominovala ženská postava na podstavci zahalená látkou. Z ženy vypadla v průběhu představení jiná žena, zakutálela se k mužům, kteří se do té doby potáceli prostorem, nechala se od nich ukřižovat, společně čelili hrozbě atomové katastrofy až vytvořili pomocí svých těl stylizovaný strom, patrně života.

Název inscenace je kuriózní. Kde tedy ta pravda je, sakra?

Z pohledu z Aše patrně v německých lesích. Je pravda, že směrem na Karlovy Vary to nebude.

Dcera Karla Tomase (konečně s maminkou) jako vždy velice pozorně sledovala dění na scéně. Karel Tomas měl v obličeji výraz ochranní rodiny. Doktorka Šrámková a doktorka Suchomelová pozorovaly představení bedlivě, občas s hlavou skloněnou. Profesor Císař si rytmicky pokusoval jazykem ústa zevnitř. Režisér Hraše seděl přímo před reprobednou. Dramatik Lavřík měl zavřené oči (chvilku). Slávek nevěděl čím je.

Slávek
Autor je spolupracovníkem redakce

Pravda je někde venku - DS Tak trochu abychom, Aš

Pravda je někde venku

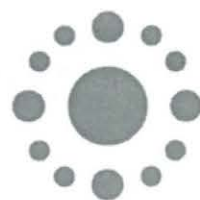
Vždycky, když nevím, jak na to, uchýlím se k popisu toho, co jsem viděla a slyšela, pokud se mi daří si oba tyto vjemy postupně vybavit.

Temno v sále, dunění bicích v agresivním rytmu. Z amplionu, který je nade mnou, se ozývá mužský hlas, parlandující jakási slova, která jsou nesrozumitelná. Do hracího prostoru vstupují tři mužské postavy, působící gesticky, mimicky i výtvarně jako osamělí bezdomovci putující a potácející se od nikud nikam s jakýmsi břemenem v rukou. Na nekonečné dráhy jejich pohybu shlíží z výše ženská postava v honosném, ideálně zlatostříbrném bohatém plášti, ostře kontrastujícím s hadry, popelavými hlavami a do tmy zapadlými očima těch tří zapadlých existencí i nehonosně oděné dívky, která se postupně snaží pomáhat všem třem, aniž se dočká vděku. Ze slovního sdělení těchto tří se dozvídáme o jejich ponižování, okrádání a omezování okolím. Druhá část vypovídá o agresi a krutosti vůči dívce, která na vlastní kůži zažívá tento zvláštní způsob mezilidské komunikace. Útok vedou dvě ze ztracených lidských existencí. Třetí muž se dívky zastane a osvobodí ji. Ve třetí části dostává mezilidská komunikace podobu ničivé válečné agrese zobra-

zené útokem oněch dvou na dívku a třetího a na ženu v honosném plášti. Předěly mezi jednotlivými částmi tvoří dunění bicích, naléhavě bušících do divákových uší i mozků. Poslední část tvoří jakýsi pučící strom naděje v lepší budoucnost, tvořený třemi mužskými postavami a dívkou včetně mužského hlasu, parlandujícího opět zcela nesrozumitelná slova v doprovodu bicích.

Můj popis toho, co jsem si z viděného a slyšeného zapamatovala, je jistě neúplný a možná i bludný, nicméně svědčí o tom, že inscenátoři vytvářejí neradostný obraz lidské existence na naší planetě konce dvacátého století, včetně poněkud naivní touhy po změně k lepšímu. Ale to je pouze můj dojem. Možná, že je to jinak, a já se mýlím. Ale přece jen mi v hlavě vězí dojem jakéhosi artaudovského psychodramatu přenášejícího pokus o poskytnutí protilátek proti zmaru. Jen nevím, bude-li tato snaha pochopena diváky.

Jarmila Černíková-Drobná

Důležitá je atmosféra hravosti

Dokončení ze str. 1

Co máte z oblasti divadla přivraveno k vysílání na nejbližší období?

Tuto neděli se vysílá dokument o Tanci Praha. Od září každý měsíc jedno až dvě - z Národního divadla Měsíc pro smolaře, točili jsme derniéru a pak ještě jednou bez diváků, z Vinohrad incenace Jakuba Korčáka Mára řikala, že bych neměla. Alžběta anglická, kterou natočil Rudolf Tesáček v Brně. Z Violy je připravený Cypljónok žárený a autorský pořad Jana Kačera Chcete mě znát?, což je putavé, vtipné a jen trošičku nostalgické vzpomínání na Činoherní klub, Ostravu a paní Medřickou. Většina lidí takhle Kačera vůbec nezná. V den, kdy bude premiéra Krejčova Fausta, by se měl odvysílat sběrný dokument Rudolfa Adlera o vzniku této inscenace. A je hotové interview s Jeanem Maraisem, které se nám podařilo s překladatelem Jirkou Žákem natočit přímo u Maraise ve Vallaurys, kam snad ještě nikoho jiného nepustil.

Někteří amatérští divadelníci se úspěšně prosadili i na profesio-

nální scéně. Napadlo vám již před lety, na Jiráskově Hronově, že by se jim to mohlo podařit?

Pamatuji si velmi přesně, že právě v roce 1985 tady dělal Milan Schejbal Lorenzacia. A já tenkrát pochopil, že musí nechat amatérského divadla - a taky jsem mu to tenkrát řekl: „Ty po nich chceš něco, co neumějí udělat. Ty potřebuješ profesionální herce!“ A myslím, že už to Milan tenkrát věděl. Jen se tak na mě usmál, ale myslím, že přesně věděl, o čem mluvím. Tíhnutí ke klasické divadelní práci, k výkladu situací a vedení figur u něj bylo nejcitelnější.

Něco jiného to bylo u Franty Zborníka - u něj to velmi přesně vycházelo z určitého způsobu života. A proto mě velmi zajímala Markéta Lazarová, kterou nedávno režíroval v Jihočeském divadle a myslím, že dopadla dobře. Bylo mi to líto, ale neměl jsem pocit - na rozdíl třeba od Vlastíky Pešky, že by se z něj měl stát profesionální režisér.

Petr Lébl byl pro mě od počátku zvláštní fenomén. Ani jsem se nikdy nezamýšlel nad tím, jestli bude jednou režírovat Jorgu Kotrbovou. Asi

kdyby mně to tehdy někdo řekl, tak bych prohlásil, že je to blbost.

Co pokládáte za nejtěžší na přenesení divadelního představení do televize?

Při své práci se snažím, aby to nebylo jen kulturní informatorium, že se někde něco hraje, ale aby to řeklo i něco víc o divadle do hloubky. Důležité je správně zvolit režiséra a střiháče. Vybrat muzické lidi, kteří jsou schopní a ochotní divadlo pro televizi nepřerežírovávat, ale provedou jeho potřebnou transformaci. Stejně jako jsou překladatelé lidí, kterým nevádí, že jsou za druhé a baví je to. V tomto případě je to televizní režisér a ne každý tohle umí.

Režisér musí dokázat televizními prostředky alespoň trochu přenést divadelní atmosféru a emoce. Při natáčení je důležitá i pohoda. Pokud se v obtížných televizních podmínkách, které jsou většinou stresující kvůli malému rozpočtu a nedostatku času, nepodaří udržet atmosféru hravosti, tak je to v prdeli.

Zaznamenal Zdeněk A. Tichý

Scénické svícení potřeji

ŠČDO v loňském roce uskutečnil dva semináře o jevištním svícení. Oba byly hojně navštěvovány. Pro velký zájem o tuto divadelní disciplínu se uskuteční tento seminář znovu v listopadu v Kulturním domě v Čelákovicích, a to o víkendu 14. - 16. listopadu 1997.

Lektory semináře budou Václav Müller z Brna a Rudolf Felzmann z Děčína. Oba jsou rovněž autory brožury „Světlo v rukou režiséra“, která je nepostradatelným podkladem pro účastníky semináře. Je k dostání v Hronově v knižním stánku ARTAMA u dam Mikešových.

Seminář má výrazně dělný charakter. O svícení se nejen mluví a ukazuje, ale hlavně se prakticky svítí zadané situace, či podle přání frekventantů. Je určen nejen technikům osvětlovačům, ale také (a možná hlavně) režisérům i scénografům, aby pracovali se světlem jako s jedním výrazným prvkem jevištního sdělení.

Přihlášku je možno poslat už teď na adresu: pan Zdeněk Furst, Kulturní dům, Sady 17. listopadu, 250 88 Čelákovice. Dušan Zakopal

Divadel a hospod máme v Irsku hodně

Možná jste ji tu potkali. Příjemná paní středního věku, žluté vlasy, rudé rty, modrý kostýmek. Přijela až ze zeleného Irsku. Jmenuje se **Mary Pears**. Je sekretářkou irského centra AITA/IATA a pracuje i v generálním sekretariátu této světové amatérské divadelní organizace, v sekci pro střední a východní Evropu. Pochopitelně jsme ji vyzpovídali. **Kdo jste? Jak jste se dostala k divadlu?**

Divadlo mě přitahovalo od malička. U nás v Irsku je divadel snad stejně jako hospod. V každém malém městečku někdy i více existují amatérské nebo školní soubory a zrovna tak tomu bylo i v Dromodu, kde jsem

vyrůstala. Bydlelo v něm asi sto obyvatel, ale vedle kostela, školy a hospody tam byl i amatérský - vy byste asi řekli ochotnický - soubor. A já už v něm hrála snad jako šestiletá v prvních pohádkách. A herečkou jsem chtěla být stále. Na universitě jsem hrála v studentském souboru a pak vždy tam, kde jsem pracovala, jsem spolupracovala s místními divadelními skupinami. I když jsem měla sen stát se profesionální herečkou, nikdy k tomu nedošlo. V současné době jsem stále členkou Leixlip Theatre Group, což je amatérská skupina v městečku Leixlip asi dvacet kilometrů od Dublinu, kde žiju. Práce pro AITA/IATA mně však bere tolik času, že jsem už aspoň šest let nevystupovala.

Mohla byste říct něco bližšího o irském divadle?

V Irsku existuje na osm set amatérských divadelních skupin organizovaných irským centrem AITA/IATA. Pak je tam Drama League of Ireland, což je v podstatě odborová organizace, která sdružuje více než osmnáct stálých profesionálních divadelních skupin. To jsou vlastně městská divadla. Ve velkých městech pak existují ještě komerční scény, které - v podstatě broadwayským způsobem - připravují vždy jednu inscenaci s najatými herci a podle úspěchu ji různě dlouho hrají. A pak máme poměrně hustou

sít tzv. divadel mládeže, což jsou ale většinou divadla při školách, farch a podobně. Téměř každé dítě u nás aspoň jednou v životě hraje divadlo.

Jaký je repertoár?

U nás v podstatě neznáme loutkové divadlo - těch bych spočítala na prstech jedné ruky - a taneční divadla jsou poměrně nový žánr. A tak nejčastější jsou činoherní, víceméně klasická divadla, čemuž odpovídá i jejich repertoár. V největší míře je zastoupena irská klasika - John Millington Synge (jeho Hrdinu západu jistě znáte i u vás), Sean O'Casey, Oscar Wilde, James Joyce... Samuel Beckett pochopitelně také, ale ten je jen pro úzký okruh diváků. Ze současných je nejčastěji na repertoáru Brian Friel. I když ve světě je nejznámější jeho Taneční konci léta, myslím že jeho nejlepší dílo je Philadelphia Story. A pochopitelně se - tak jako všude ve světě - hraje u nás spousta překladů a klasiky.

V jakém jazyce se hraje?

Převážně anglicky. Ale pochopitelně i irsky. Irština se vyučuje na všech školách, a tak i když angličtina je základem dorozumívacím jazykem, irština již vstoupila do povědomí té nejmladší generace a angličtině se, věřím, za čas zcela vyrovná. Soubory hrající irsky jsou také v podstatě jedinými divadly, kteří dostávají státní subvenci.

Jak je to vlastně v Irsku s financemi pro divadla?

Dotací je velmi málo. Amatéri hrají v sálech pro 70-120 diváků, která si většinou pronajímají nebo jim je zadarmo nabídnou hotely či puby (hospody). Vědí, že se jim to vrátí na útrátě. Herci hrají zadarmo a provoz si financují ze vstupného. Sem tam seženou sponzora - nejčastěji firmu vyrábějící třeba osvětlovací či zvukovou techniku, která jim půjčí technické vybavení, někdy i trochu peněz. Grant lze získat i od města či Art Council. Státní podpora je mizivá.

Jak jste se dostala do Hronova?

Pozvali mě Hronovští. Potkali jsme se na festivalu v Japonsku. Ale nejsem na Jiráskově Hronově poprvé. Byla jsem tu už asi před patnácti lety. Festival se v mnohém podobá našemu národnímu amatérskému festivalu v Athlone, který je vyvrcholením místních festivalů celovečerních her a koná se vždy koncem května.

Vidíte nějaký rozdíl mezi Hronovem dnes a před patnácti lety?

Co se týká společenských změn, tak pochopitelně velký. Byla jsem ale vloni v Praze, tak mnohé ze zdejších proměn již znám. A co se týká festivalu, ten se mi zdá stále stejný. Je tu spousta příjemných, přátelských lidí, divadelních nadšenců a vynikající atmosféra. Divadlo je prostě stejně za všech časů. Vladimír Hulec

Jednání = Energie

Jméno Sergej Fedotov se pro mne stalo pojmem, zárukou pozoruhodné divadelní kvality od prvního okamžiku, kdy jsem na královéhradeckém divadelním festivalu evropských regionálních divadel viděl jeho první dvě inscenace. Oceňoval jsem na nich ledacos, ale především mě doslova fascinovaly svým herectvím. Tradiční typ činoherního dramatického divadla stojící na jednání tu nabýval nebyvalé plasticity, mnoho-
vrstevnatosti a neobyčejné údernosti ve vztahu k divákovi. I nejsložitější niterné záchvěvy byly pojednou s nesmírnou intenzitou vrženy do divadelního prostoru a přesně zasaho-

valy svůj cíl - diváka. Velice mne zajímalo, doslova vzrušovalo, kudy a jak se k takovému hereckému projevu dá dojít. Dnes to začínám tušit, neboť Sergej Fedotov vede na 67. Jiráskově Hronově díky královéhradeckému středisku amatérské kultury Impuls herecký seminář. Či lépe: seminář herecké práce. A měl jsem možnost jedno odpoledne se dívat na činnost tohoto semináře ve zbečnické škole.

Agresivita, kterou je třeba blahorečit

Je to vlastně strašně jednoduché. Všechno, ale absolutně všechno je podřízeno jedinému: úkolu prosadit

v krajním a vysokém vzepětí těla a ducha vůli a udělat čin, jímž se prosadí. Říkám-li čin, pak tím myslím jenom to, že všechno se proměňuje v důrazný, razantní pohyb, jenž směřuje za nějakým konkrétním účelem, do něhož se v té chvíli soustřeďuje celý život. Jsem-li drakem, vladařským, panovačným až krutým drakem - pak celým tělem i svými gesty stejně jako neartikulovaným zvukem prosazuji vladařskou neomezenou vůli - i tehdy, když ji ženu až do krajnosti a zabijím. Většina cvičení má v sobě jistý rys, který se asi nejspíše dá nazvat agresivitou. Spěchám však hned dodat, že to je agresivita, kterou je třeba blahorečit, neboť skrze ni se přímo exemplárně vyjevuje podstata jednání. Lidské tělo se stává jedinou energií, která zpředměťňuje lidského ducha, jeho aktivitu v prostředí, s nímž se tento duch setkává. Ostatně - Sergej Fedotov také několikrát za to dopoledne svým seminářistům opakoval, že energie je zcela určitá, konkrétní hmotná síla, která - to dodávám už já - sídlí v hercově těle a projevuje se jeho pohybem. A tak i melodie a text Vysockého písne se proměňuje v „psychologické gesto“, jež je opět činem podmaňujícím si svět: jednáním, které vrhá okolí do tváře svou energii.

Vzkříšená sláva jednání

Toto základní směřování se ovšem odehrává v mnoha rovinách. Vliv - nebo možná přesněji: působení - Michaila Čechova je tu patrný. Žádný ze

zadaných úkolů není jednoznačně omezený. Sen se prolíná s realitou, grotesknost s tragédií, metafyzika s naturalismem, iracionální s racionálním. A padne tu i pojem excentricity, který to vlastně - opět opřený o Čechovo pojetí tohoto pojmu - všechno zastřešuje, zceluje. Excentricita jako vědomí - a chcete-li i podvědomí - že to všechno, co se zkoumá, hledá, cvičí, je divadlo, cosi, co přirozené dělá nepřirozeným a nepřirozené obdařuje pravdivostí životní energie, jež je stejně přirozená a životadárná jako je třeba dýchání. Ve své studii Pohyb divadelního znaku napsal Jindřich Honzl slova o tom, že je třeba obnovit slávu divadla tím, že obnovíme slávu jednání. Nezapírám - velice často, přechasto to vypadá, že činohra jako dramatické umění stojící na jednání zkomírá, není-li mrtva. Ale díval-li jsem se na tu ohromnou energii, jež se nahromadila v jedné jediné minutě loučení dvou lidí, z nichž jeden odchází na jakýsi ostrov a ten druhý - žena si uvědomuje, že jej třeba už nikdy nevidí a že ta poslední minuta je chvílí, do níž je třeba vložit celý život a ještě cosi více, pak jsem začal doufat, že opravdu lze vzkřísit slávu jednání alespoň do jisté míry v té intenzitě a významotvornosti, s níž před dvěma a půl tisíci lety začalo ve starém Řecku budovat jedinečnou tradici a velikost evropského divadla.

Jan Císar

Sestavit program Jiráskova Hronova není vůbec snadné

Program, který hned po příjezdu do Hronova začneme studovat v programové brožuře, začíná odborný pracovník ARTAMA dr. Milan Strotzer sestavovat hned po ukončení prvních národních přehlídek, které na Jiráskův Hronov nominují své vítěze, to znamená už v závěru předcházejícího roku, protože jak Krakonošův divadelní podzim, tak Popelka se konají na podzim a jejich vítěze vidíme v Hronově vlastně až v následujícím roce. Postupně pak přibývají další přehlídky a z nich další typy: Festival v Třebíči, Wolkův Prostějov, Šrámkův Písek, Loutkářská Chrudim atd. Potíž je v tom, že uzávěrka programu Jiráskova Hronova se dělá koncem první červnové dekády, bezprostředně nato se s návrhem seznámí Odborná rada pro činnost amatérského divadla ARTAMA a ihned poté zasedá Programová rada Jiráskova Hronova. To vše se odehraje v době, kdy z některých přehlídek

ještě nejsou známi vítězové. Během druhé poloviny června, než se lidé rozjedou na dovolené a na prázdniny, musí pak mezi soubory a organizátory proběhnout všechna administrativní jednání, a situaci ještě notně komplikuje účinkování zahraničních hostů Hronova.

Páteční program, který je „předvečerem“ festivalu, je v programové i finanční režii hronovských hostitelů. Od soboty však musí dr. Strotzer v programové skladbě počítat doslova s každou minutou v obou hracích prostorech, aby byly splněny nejednou téměř nesplnitelné požadavky souborů, a současně aby denní program jako celek nabídl žánrově rozmanité inscenace pro různé divácké skupiny. Bohužel každým rokem přibývá souborů, které si stanoví přesný termín, ve kterém chtějí vystupovat, a nejsou ochotny přistoupit na změnu. Letos si datum pro své vystoupení „nadiktovaly“ tyto soubory:

Ozvěny I. otevřené přehlídky pantomimy a pohybového divadla, REGINA Břeclav, BĀPODI Bánovce n. B., Čmukaři Trutnov, Divadlo BUNGEI-ZA TOYAMA Japonsko, OD Ōrechov, Jesličky, Divadlo Orchidee Rennes. Dovedete si představit, jak je vůbec možné za těchto okolností umístit všechny soubory tam, kde si přejí být, a ještě jim umožnit, aby vůbec mohly postavit a nasvítit scénu, o zkoušení ani nemluvě?

Těm, kdo se letos pozastavují nad tím, že některá představení v Jiráskově divadle začínají až hodinu před půlnocí, bychom totiž chtěli připomenout, co jako divadelníci nebo přátelé divadla jistě sami dobře vědí: Divadelní představení není jen onen čas, kdy jako diváci sedíme v hledišti, ale i nezanedbatelný čas, který je třeba k přípravě scény a pak k její likvidaci. Např. představení Mauglí MS z Ústí nad Labem, které uvidíme v pátek, vyžaduje před uvedením

plných 300 minut času práce. Situaci ještě komplikuje vzdělávací část Jiráskova Hronova, kvůli které může první představení začít teprve ve 14 hodin odpoledne, repríza pro ty, kteří se zúčastňují problémových seminářů, pak od 16.30 hod.

Ostatně námitky, které se vůči nočním představením objevily, jsou poněkud překvapivé. Takto totiž využívají vzácného festivalového času téměř všechny přehlídky amatérského i profesionálního divadla. Na rozdíl od mnoha z nich neexistují v Hronově, díky Strotzerovu detailně zpracovanému a vypočítanému programovému harmonogramu, žádná zpoždění. V cizině pak začínají mnohá festivalová představení třeba i hodinu po půlnoci. A všichni se z jistě shodneme na tom, že Jiráskův Hronov je festival přinejmenším evropského formátu, nebo ne?

Jaroslava Suchomelová

ANKETA - ANKETA - ANKETA

OSUDOVÉ ŽENY A OSUDOVÍ MUŽI NAŠEHO DĚTSTVÍ

Bůh, těsná postýlka, první noc bez dudlíku, jízda metrem, SRPŠ, první pětka, jezdcí schody, maturita, první flám, krádež v samoobsluze, mrtvola na chodníku, bedary, dlouhé vlasy, první menstruace, punk, strýček Jedlička, představení Petra Lébka, první rande, ztracený trpaslík a ještě mnoho jiného ovlivňuje, formuje i deformuje naše osobnosti a jejich životaběh. Ovšem často a neprávem zapomínáme na své první - a povětšinou i platonické - lásky k hereckým hvězdám a hvězdičkám. V malé anketě našeho Zpravodaje si proto dovoluujeme přinést malé sentimentální ohlédnutí za těmi, kdož patřili k vysněným idolům našeho dětství či nezralého mládí.

Začalo to u mě asi ve třinácti letech, do té doby si na žádné vzory nevzpomínám. Ve třinácti jsem viděla poprvé film Černý tulipán s Alainem Delonem a pak jsem strávila neuvěřitelného času prosbami k rodičům, aby mně dali peníze, abych se na něj mohla jít podívat ještě jednou a ještě jednou a ještě jednou... A hlavně, abych si mohla pořídit černou romantickou košili a černý jeansy, v kterých jsem potom chodila a nechtěla jsem se z toho svlíknout. A s mou nejlepší kamarádkou jsme na sebe pohvizdovaly melodii z filmu a kdyby vaše noviny byly zvukové, tak bych ji ráda zapískala všem čtenářům - dodnes si ji pamatuji.

Z domácích vzorů to pro mě byl - v již poněkud pokročilejším věku - Oldřich Nový, protože jsem žrala nadsázku, s kterou k těm jako by vážným věcem přistupoval. A když řeknu Oldřich Nový, tak nesmím zapomenout na Hugo Haase, kterého jsem milovala a hrozně mně vadilo, že jsem ho nezažila.

Kateřina Fixová, dramaturgyně

V dětství jsem spíš miloval maminkovské herečky, které vyprávěly pohádky, jako byla Štěpánka Haničincová. A tu jsem měl ještě radši než Pavlínu Filipovskou, která se příliš nelíbila mojí mamince, protože se moc křenila. A já byl příšerně vzorné dítě, a tak jsem okamžitě její názor přejal. A později to byla ještě Dana Medřická.

Ze zahraničních hereček bych jmenoval Inu Čurikovou. Později, to už jsem ale nebyl dítě, jsem ji viděl ve Svaté Janě a uvědomil jsem si, že je to ta, kterou znám z Mrázka.

Ondřej Šrámek, producent České televize

Od útlého dětství jsem miloval Danu Medřickou, Jaroslavu Adamovou a Marii Glázrovou. Ze zahraničních hereček bych vyjmenoval Glenn Closeovou - hrála výborně královnu Gertrudu ve filmovém přepisu Hamleta. Její herectví mi pomáhá překlenout krizi třicetátníka, ve které se již dva roky úspěšně nacházím. Zatímco Glenn o mé lásce netuší, s Marií Glázrovou jsme před měsícem oslavili její 86. narozeniny

KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM

Národní přehlídka venkovských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou bude mít letos ve dnech 11. - 18. října už svůj 28. ročník. V programu vystoupí osm souborů a proběhnou všechny obvyklé obřady, jako vítání souborů Krakonošem, představení Vobskočáku a závěrečný bál Sejkorák. Denně se budou konat rozborové semináře spojené s hodnocením inscenací a po nynějším soustředění v Hronově bude pokračovat ve dnech 10. - 18. října kurz praktické režie, letos už podeváté. Lektory budou Milan Schejbal a Kateřina Fixová, kteří povedou i diskuse k inscenacím na rozborových seminářích. Vzhledem k pokročilému stádiu výuky nelze do tohoto kurzu už přijímat nové zájemce.

Na Krakonošově divadelním podzimu proběhne také letos seminární dílna KR SČDO. Její letošní koncepce předjímá přehlídku čapkovských představení a vystoupení, kterou SČDO připravuje na příští rok, který je jubilejním rokem úmrtí Karla Čapka. Bude se proto pracovat na monologických a dialogických úkolech převzatých z děl bratří Čapků. Dílnu organizuje a pečovat o ni bude opět Dušan Zakopal.

Ubytování se i letos ve Vysokém nabízí v sokolovně a v Nístějce (za 60 Kč), v ubytovně České spořitelny (s plnou penzí za 250 Kč na osobu a den) a v hotelu Strojmetal (s plnou penzí za 350 - 400 Kč). Objednávky ubytování a vstupenek adresujte nejpozději do 20. září 1997 Informačnímu středisku KDP, Městská knihovna, 512 11 Vysoké nad Jizerou. (jsu)

Videokazeta o jevištní řeči

Výukovou videokazetu s názvem „Mluvíte s námi“ vyrobila s podporou grantu MK ČR Amatérská divadelní asociace. Zhruba šedesátiminutová kazeta byla realizována v Divadle M v Duchcově za pomoci frekventantů hereckého kursu, který toto divadlo pořádá. Lektorkou kurzu i videokazety byla paní Eva Klánová z divadla v Mostě.

Videokazeta shrnuje celou problematiku jevištní řeči od správného dýchání přes správnou artikulaci a českou výslovnost až po ukázky větného a kontextového

a všechno jsem jí řekl. Je to krásná paní - přesně taková, jakou jsem si ji vždycky představoval.

Petr Lébl

Můj první ženský herecký idol byla bohatě vyřezávaná princezna z loutkového divadla pana Hnízdila, což byl loutkář, který daleko široko neměl konkurenci. S bráchou jsme s jeho loutkami hráli divadlo po celém zdejším okolí a ona princezna byla pro mne stále tou nejlepší a nejkrásnější herečkou, jakou jsem znal. A dokonce i dnes, když ji - zavěšenou - vidím, vzpomenu si, jak jsem ji obdivoval.

Co se týká zahraničních hereckých krasavic, to bylo pro mou generaci jasné: Gina Lollobrigida. Ta neměla konkurenci.

Lubomír Červený,

herec a kulturní činitel Hronova

Mluvit v mém případě o hereckých idolech je nesmysl. Dlouho jsem totiž odmítala brát na vědomí herce - vnímala jsem je jako postavy. Fakt, že d'Artagnan není d'Artagnan, ale nějaký Michael York (uznejte, takové divné jméno) mě prudce znechutil a chvíli trvalo, než jsem si zvykla. Takže „v překladu“: Michael York, John Wayne, Miloš Kopecký. Z žen Lisa Minelli a Dana Medřická. A jeden hybrid: Dustin Hoffman jako Tootsie (Tootsie byl totiž první mládež nepřístupný film, který jsem viděla a na který mě navíc propašoval můj vlastní otec).

Petra Kohutová,

dramaturg Divadla Petra Bezruče Ostrava

S hereckými idoly je to potíž. Jako první divadlo jsem viděla Medvídku Pů v podání Čmukařů. To mi byl rok a půl. Tam ale žádné vzory nebyly. Televizi nemáme, do kina zajdeme jen občas... Dlouho jsem milovala Elišku ze mlejna, ale to je dávno. Pak zvítězila Lucie Bílá. Hlavně v Krysaři. Co má tu čtenku. To mužský herecký idol je jednoznačný. Ten loupežník z Jesliček. (Zjištěno, že jde o muže jménem Matěj Kužel - pozn. K. T.) Mně se na něm líbí, jak má ty vlasy.

Tereza Tomasová, 5 let,

častá návštěvnice Jiráskova Hronova

střípky

Mladí amatérští výtvarníci zase utfou nos! Zpravodaj č. 4 jim sice nasliboval dílnu v Šumperku, avšak Karel Tomas tvrdí, že půjde o dílnu pro mladé divadelníky. Neobměkčil ho ani dar hodnotných výtvarných děl, mezi nimiž je například olejomalba Alois Jirásek před koncem kostnickým či dvojakt z žuly v nadživotní velikosti nazvaný Libuše a Přemysl pokládají základy české státnosti. Aby své aktivity zviditelnili, podnikli zhrzení umělci prvovýstup na střechu Jiráskova divadla severní stěnou. Zde pak přetřeli pruh francouzské vlajky, který byl při zahájení festivalu zelený, modrou barvou.

Dlouhá léta se tradovalo, že se za velkou populární Františka Zborníka mezi něžnou částí amatérských divadelníků skrývá mistrovství v golfové hře. Zejména pak jeho úder na deváté jamce prý uvádí dívky a ženy od 15 do 150 let doslova do extáze. Včera se potvrdilo, že informace o Zborníkově vztahu ke golfu je v podstatě pravdivá. Jen s drobnou nepřesností - František Zborník golf nehraje, ale jezdí vozem značky Volkswagen Golf.

Zpravodaj č. 4 si zalaškoval nejen s mladými amatérskými výtvarníky, ale i se seniory, když jim přislíbil konání III. národní přehlídky seniorského divadla letos v listopadu v Plzni. Nabídka uhrazení nákladů, dopravy a ubytování vypadala až neuvěřitelně krásně a dobře učinili ti, kdo neuvěřili. Přehlídka seniorského divadla se letos konat nebude, střádejte síly a inscenace - co se nepodařilo letos, může vyjít v příštím roce.

Patrně poslední letošní přehlídkou bude II. ročník Kaškovy Zbraslavi, nesoutěžního festivalu jednoaktových her, který se bude konat o víkendu na samém konci listopadu v komorním prostředí Kaškovy divadla v Praze na Zbraslavi. Zatímco loňský první ročník byl určen jen divadelníkům z nejbližšího okolí, je letošní II. ročník na základě grantu MK ČR určen i mimopražským souborům. Přihlášky je možno zaslat na adresu ADA, Žitomířská 41, 100 00 Praha 10, uzavěrka přihlášek je 10. října.

Zpráva pro všechny malé panáčky a panenky! Pražské Divadelní studio Panáček přijímá na příští sezónu nové členy. Jedná se o zábavně-vzdělávací cyklus herecké výchovy pro děti od 8 do 13 let a pro mládež od 14 do 18 let. Bude probíhat od října každé pondělí v Divadelku U panáků (Praha 7, Letohradská 44 - za Technickým muzeem). Lektorem kurzu je Luděk Jířík, herec Městského divadla Mladá Boleslav a pražského Divadla Minaret, ve spolupráci s herečkou a publicistkou Renatou Nechutovou. Přihlásit se můžete přímo v redakci (oba jsou na festivalu přítomni) nebo na pražském telefonním čísle 36 55 00.

Vydává organizační štáb

67. Jiráskova Hronova

Šéfredaktorka:

Jaroslava Suchomelová

Redaktor:

Vladimír Hulec, Zdeněk A. Tichý

Fotograf: Ivo Mičkal

Technický redaktor:

Marek Zhibo

Tisknu:

Grafické závody Hronov, s.r.o.

Cena: 5 Kč

ového akcentu. Kazetu může využít v podstatě každý, kdo pro svou profesi či koníčka potřebuje a chce správně česky mluvit. Videokazeta je k dostání zde v Hronově u paní Mikešové na schodech Jiráskova divadla u stánku s divadelní literaturou.

Těm, kteří chtějí v Hronově šetřit, doporučujeme, aby se obrátili na adresu ADA, Žitomířská 41, 101 00 Praha 10, kde si ji mohou objednat na dobírku. Cena je 210 Kč + poštovné a balné.

Vedle videokazety je v prodeji také sada audiokazet se zvuky a ruchy pro divadelní zvukové efekty.

-ls-